

Дідур Л. С.,

старший викладач кафедри журналістики та мовної комунікації,
здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю В11 «Філологія»Одеського національного морського університету
<https://orcid.org/0000-0003-2618-2116>

НЕВІДПОВІДНІСТЬ НОРМАМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ В ПЕРЕКЛАДІ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ (НА ПРИКЛАДІ «КОНВЕНЦІЇ ПРО МІЖНАРОДНІ ПРАВИЛА ЗАПОБІГАННЯ ЗІТКНЕННЮ СУДЕН НА МОРІ 1972 РОКУ»)

Анотація. У статті здійснено комплексний лінгвістичний аналіз невідповідностей нормам сучасної української літературної мови в офіційних перекладах міжнародних нормативно-правових актів. Емпіричну базу дослідження становить чинний українськомовний текст «Конвенції про Міжнародні правила запобігання зіткненню суден на морі 1972 року» (МПЗЗС-72), оприлюднений на вебпорталі Верховної Ради України. У процесі аналізу ідентифіковано системні порушення мовних норм, що охоплюють лексичний, граматичний, синтаксичний і стилістичний рівні. Зокрема, виявлено типові випадки калькування, невиправданого використання іншомовних конструкцій, порушення норм милозвучності, надлишковості (плеоназмів), а також неточного добору термінологічних відповідників.

Окрему увагу приділено проблемі термінологічної неузгодженості, що ускладнює однозначне тлумачення норм документа та може спричинити труднощі в правозастосуванні. Доведено, що недотримання мовних і перекладацьких стандартів у нормативних текстах має не лише лінгвістичні, а й правові наслідки, впливаючи на ефективність професійної комунікації в морегосподарській галузі.

Метою дослідження є підвищення якості офіційних перекладів шляхом їх приведення у відповідність до норм сучасної української літературної мови та принципів термінологічної стандартизації, що реалізується через виявлення й аналіз невідповідностей мовним нормам і вимогам офіційно-ділового стилю в українському перекладі Конвенції про Міжнародні правила запобігання зіткненню суден на морі 1972 року, а також розроблення пропозицій і варіантів їх усунення.

У результаті запропоновано конкретні варіанти редагування виявлених некоректних випадків, а також сформульовано практичні рекомендації щодо забезпечення термінологічної точності, однозначності та стилістичної нормативності перекладів міжнародних документів. Отримані результати можуть бути використані у перекладацькій практиці адаптації міжнародних документів з відповідністю до норм сучасної української літературної мови, нормуванні галузевої терміносистеми та підготовці фахівців морської галузі.

Запропоновано варіанти виправлення та сформульовано рекомендації щодо забезпечення термінологічної та стилістичної точності в перекладах міжнародних нормативно-правових актів.

Ключові слова: мовні норми, сучасна українська літературна мова, офіційно-діловий стиль, росіянізми, переклад, морська термінологія, міжнародні документи.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. В умовах невпинних євроінтеграційних процесів в Україні, стрімкого розширення міжнародного співробітництва та імплементації міжнародного права в національне законодавство, якісний переклад міжнародних нормативних документів та відповідність перекладів офіційно-діловому стилю мають бути критично важливими та набувати особливого значення. Статус української мови як державної вимагає бездоганного функціонування у всіх сферах, разом з офіційно-діловою документацією. Однак, незважаючи на законодавче закріплення статусу української мови, в перекладах міжнародних актів та вітчизняних нормативно-правових документів досі спостерігаються численні відхилення від норм сучасної української літературної мови. Ці порушення не лише знижують стильову складову документа, а й можуть призвести до неточностей у тлумаченні та застосуванні його положень. Адже, недотримання мовних норм та нормативно-стилістичних вимог у сфері офіційної комунікації негативно впливають на міжнародний імідж держави, спричиняють неоднозначність тлумачення правових положень і можуть, зокрема, стати причиною юридичних колізій, судових спорів та хибного застосування норм права.

Дослідження присвячене аналізу та виявленню типових невідповідностей, що виникають під час перекладу нормативних документів, на прикладі «Конвенції про Міжнародні правила запобігання зіткненню суден на морі 1972 року» (МПЗЗС-72). Вибір цього документа зумовлений його широким застосуванням у міжнародному судноплаванні та, зокрема, й тим, що реалізація навчання за такими освітніми програмами Одеського національного морського університету, як «Судноводіння», «Безпека судноплавання», «Судноводіння, інженерія та енергетика водного транспорту» здійснюється на виконання, поглиблене вивчення та розуміння МПЗЗС-72. Також варто зазначити, що чинний офіційний переклад МПЗЗС-72 українською мовою, досить некоректний і не відображує зміни й доповнення, що були прийняті до 2013 р.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості перекладу текстів офіційно-ділового стилю з іноземної мови українською відображені в працях науковців К. Олександренко, О. Павлик, В. Карабана, Т. Ходутіна, Л. Коломієць, Н. Непийводи та ін. Автентичність перекладів міжнародних конвенцій та тлумачення їхніх мов висвітлені в працях фахівців міжнародного та приватного права В. Корецького, О. Мережка, О. Трагнюк та ін. Зокрема, питання стандартизації міжнародних морських документів, їхньої уніфікації та євроінтеграційного контексту висвітлено в працях науковців Одеського національного морського університету С. Калініченка, О. Россомахи, О. Саф'яна, В. Терновського, Г. Томчаковського. Однак, як об'єкт наукової уваги, забезпечення автентичності перекладів міжнародних морських конвенцій українською мовою дослідниками ще не були значною мірою висвітлені. З огляду на це, **метою публікації** є виявлення та аналіз невідповідності мовним нормам і офіційно-діловому стилю в перекладі українською мовою Конвенції про Міжнародні правила запобігання зіткненню суден на морі 1972 року, а також надання пропозицій й варіантів їх усунення.

Завдання дослідження: проаналізувати текст перекладу Конвенції з погляду на відповідність до норм сучасної української мови; визначити типові мовні порушення; розробити рекомендації щодо їх усунення та адекватного відтворення морської термінології державною мовою.

Об'єктом дослідження є переклад нормативних документів українською мовою, зокрема офіційно-діловий стиль у перекладі міжнародних нормативних актів. Предметом є мовні невідповідності нормам сучасної української літературної мови в українському перекладі Конвенції про Міжнародні правила запобігання зіткненню суден на морі 1972 року, зокрема лексичні кальки, синтаксичні конструкції, термінологічні відхилення та порушення стилістичних норм.

Фактичним матеріалом дослідження є офіційний український переклад Конвенції про Міжнародні правила запобігання зіткненню суден на морі 1972 року, що затверджений для використання в Україні та розміщений на офіційному вебпорталі Верховної Ради України з редакцією від 17.11.1992 р. [1] та також оригінальний англійський текст Конвенції [2] для проведення порівняльного аналізу.

Джерельна база дослідження – офіційний український переклад Конвенції про Міжнародні правила запобігання зіткненню суден на морі 1972 року та оригінальний англійський текст Конвенції, опублікований Міжнародною морською організацією. Допоміжними джерелами є академічні тлумачні словники української мови, перекладні англо-українські та українсько-англійські словники морської термінології, а також галузеві стандарти і довідники з офіційно-ділового стилю.

Методами дослідження, що зумовлені метою та завданнями роботи, є метод суцільної вибірки, застосований для виокремлення з тексту офіційного українського перекладу Конвенції мовних одиниць, що не відповідають нормам сучасної української літературної мови та офіційно-ділового стилю. Зокрема використано метод порівняльного аналізу для зіставлення українського перекладу з англійським оригіналом і виявлення відхилень у лексичному, морфологічному, синтаксичному та стилістичному оформленні. Метод контекстуального аналізу дав змогу визначити значення й функцію виявлених одиниць у межах тексту. Для систематизації

результатів застосовано описовий метод та елементи кількісного аналізу.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному аналізі перекладу українською мовою міжнародного нормативного документа з позицій дотримання норм сучасної української літературної мови та офіційно-ділового стилю. Уперше на матеріалі Конвенції про Міжнародні правила запобігання зіткненню суден на морі 1972 року систематизовано типові мовні невідповідності, зокрема кальковані лексичні одиниці, синтаксичні конструкції та термінологічні відхилення, і запропоновано варіанти їх усунення. Дослідження поєднує лінгвістичний і перекладознавчий підходи, що дає змогу не лише окреслити проблеми, а й сформулювати практичні рекомендації для підвищення якості перекладів нормативно-правових актів.

Практичним значенням дослідження є можливість використання його результатів для вдосконалення перекладів міжнародних нормативних документів та коректній адаптації до норм української мови, зокрема у сфері морської галузі. Запропоновані рекомендації та приклади виправлень можуть бути впроваджені в практику перекладачів, редакторів офіційних текстів, розробників галузевих стандартів, а також використані під час укладання словників, глосаріїв, тезаурусів і термінологічних баз даних та навчання здобувачів освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Оскільки, відповідно до статті 9 Конституції України [3], «чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України», це передбачає, що за виробничою необхідністю застосування тексту міжнародного нормативного документа має бути саме переклад українською мовою. Проте, спостерігаємо парадоксальну ситуацію коли до міжнародного документа було внесено непоодинокі зміни, правки та доповнення, але в офіційних українських джерелах вони не відображені та не зроблено переклад державною мовою. Прикладом однієї з таких ситуацій є офіційний український переклад Конвенції про Міжнародні правила запобігання зіткненню суден на морі 1972 року, до якої було внесено зміни в 1981, 1987, 1989, 1993, 2001, 2007 роках, останні зміни й поправки були прийняті резолюцією ІМО в 2013 та, які набули чинності у 2016 році, а офіційний переклад в редакції від 1992 року, відразу після приєднання України до Конвенції. Ще однією особливістю перекладу цієї Конвенції є те, що вона була перекладена українською не з англійської чи французької мов, а з російської, що є поясненням значної кількості виявлених мовних невідповідностей, зокрема, численних росіянізмів (наприклад: *являють, прийняти участь, в числі тих, уступити шлях, до тих пор* і т.п.).

На нашу думку, переклад, зокрема й у сфері морської галузі, має бути максимально точним та еквівалентно адаптованим у національному законодавстві, адже навіть незначне стилістичне відхилення супроводжується комплексом взаємопов'язаних проблем лінгвістичного, юридичного та методологічного характеру. Таку дефініцію узагальнює В. Карабан: «Головним прийомом перекладу термінів – є переклад за допомогою лексичного еквіваленту – постійної лексичної відповідності, яка точно співпадає із значенням слова. Терміни, які мають еквіваленти у рідній мові, відіграють важливу роль при перекладі. Необхідно вміти знаходити відповідний еквівалент у рідній мові і розширювати знання термінів-еквівалентів [4].

З цього приводу слушно зауважує Н. Абабілова: «Міжнародні документи належать до офіційно-ділового стилю, якому притаманні такі риси, як логічність, об'єктивність, ясність, офіційність, беземоційність, точність, стереотипність, конкретність, узагальненість. [5]. Зокрема, погоджуємося з думкою І. Качур, яка передбачає, що: «Міжнародні документи мають свої особливості, як-от: наявність певних граматичних структур, специфічної лексики, приналежність до офіційно-ділового стилю. Врахування цих рис дозволить уникнути перекладницьких труднощів, до яких уналежнюємо високий ступінь стандартизації офіційно-ділового стилю та дипломатичного підстилю, розбіжності в професійно-галузевих картинах світу та національно-культурна специфіка термінологічних засобів їхньої вербалізації, особливості національного комунікативного стилю та типологічні відмінності в лексичних, граматичних засобах мов оригіналу та перекладу і нормах їхнього вживання» [6].

Під час аналізу тексту українського перекладу Конвенції про Міжнародні правила запобігання зіткненню суден на морі 1972 року виявлено понад 500 випадків, що не відповідають нормам сучасної української літературної мови та офіційно-ділового стилю.

Розглянемо найпоширеніші порушення:

1. Кальковані словосполучення та росіянізми в термінах. Це найбільш поширена група помилок, що відображається в буквальному перекладі російських слів, фразеологізмів та синтаксичних конструкцій. Наприклад: *по закінченні* → після закінчення, *в залежності від* → залежно від, *на рахунок* → щодо, *погодилися про нижченаведене* → домовилися про таке або ухвалили таке, *прийняти участь* → брати або взяти участь, *по відношенню до* → щодо, *стосовно, в відповідності до* → відповідно до.

2. Порушення милозвучності. Випадки, коли уникається або порушується чергування прийменників, сполучників або часток («у/в», «з/із/зі/зо», «і/й», «що/щоб» тощо) для забезпечення природного звучання. Наприклад: *у випадках, в яких* → у випадках, *коли, з застереженням* → із застереженням, *з судами* → із судами, *і інші* → й інші, *для виконання вимог* → щоб виконати вимоги, *у випадках, у разі* → якщо, у разі.

3. Неправильні прийменникові конструкції. Прийменникам належить важлива роль у побудові речення, вони, взаємодіючи з іменниками, забезпечують правильність, доречність, точність висловлюваної думки, логічність викладу матеріалу. Як слушно зауважує М. Волощак, «Пошестю для української мови стало надмірне вживання прийменників *при* і *по*» [7]. Наприклад: *при розгляді нею поправки* → під час розгляду, *при яких видимість обмежена* → за яких, *при існуючих обставинах і умовах* → за існуючих обставин і умов, *при помітній зміні пеленга* → за помітної, *при зближенні* → під час зближення, *при будь-якій погоді* → за будь-яких погодних умов, *при всіх інших обставинах* → за інших обставин, *при виконанні* → під час виконання. Це Правило застосовується *при плаванні по системах розподілу руху, прийнятих Організацією* → це Правило застосовується під час плавання системами розподілу руху, що прийняті Організацією, *по закінченні* → після закінчення, *членів Комітету по безпеці на морі* → з безпеки, *по яких можуть плавати морські судна* → якими можуть плавати, *коли по контексту не вимагається іншого тлумачення* → за контекстом, *залежно від контексту, знаходиться в такому*

положенні по відношенню до судна → відносно судна, *по курсу* → за курсом, *по можливості* → за можливістю, *по меншій мірі* → меншою мірою, *Керівництва по пошуку* → з пошуку, *унікати пересічення курсу іншого судна у нього по носу* → уникати перетинання курсу іншого судна перед його носовою частиною й т. ін.

4. Лексичні та стилістичні неточності. У тексті зустрічаються слова, що не зовсім точно передають зміст або є застарілими/невідповідними до контексту. Наприклад: *імла* → туман, *місцезнаходження* → місцезнаходження. Також в тексті присутні численні синтаксичні недоліки, що ускладнюють розуміння речень та роблять текст важким для читання.

5. Плеоназми: *розповсюдження застосування* → поширення, *про депонування кожного документа і про дату його депонування* → про депонування кожного документа та дату його здійснення або про депонування кожного документа і його дату, *постійно вести належне візуальне і слухове спостереження* – слово *постійно* в цьому контексті є надлишковим, оскільки «вести спостереження» вже передбачає певну тривалість і безперервність процесу. Якщо спостереження є «належним», воно вже має бути постійним. Це посилює акцент на важливості безперервності, але водночас є стилістичною надмірністю.

6. Граматичні помилки. Виявлено випадки неправильного узгодження слів у реченнях, неправильного вживання відмінкових форм та прийменників, що порушує граматичні норми української мови. Наприклад: *на англійській і французьких мовах* → англійською та французькою мовами, *який може бути зазначеним* → який може бути зазначений, *будь-яке повідомлення, зроблене згідно з пунктом цієї Статті, може бути відкликаним* → повідомлення може бути відкликане.

7. Стилійні помилки. Відсутність офіційно-ділової нейтральності, зокрема, використання розмовних виразів, що не відповідають вимогам офіційного документа. Помітні порушення функційно-стилістичної єдності шляхом змішування різних стилів в одному тексті, що руйнує цілісність документа. Також тексту притаманні відсутність чіткості та лаконічності: надмірне використання зайвих слів, тавтологія, багатослівність, що ускладнює сприйняття нормативно-правового документа.

Виявлені та проаналізовані невідповідності загалом свідчать про те, що переклад документа був виконаний без належного врахування особливостей норм української мови та її офіційно-ділового стилю, зокрема, через буквальне калькування російськомовної версії Конвенції, що призвело до зниження нормативності та ясності документа. Особливість саме такої мовної еквівалентності цілком притаманна для мовної ситуації того періоду, коли Конвенція МПЗЗС-72 набрала чинності для України (1992 рік).

Проведене дослідження дає змогу зазначити, що для підвищення якості перекладів нормативних документів, зокрема таких як МПЗЗС-72, необхідно вжити такі комплексні заходи:

1. Залучення команди висококваліфікованих фахівців, серед яких мають бути перекладачі та мовознавці, юристи та спеціалісти відповідного профілю, адже переклади нормативних документів повинні виконувати фахівці, які володіють не лише мовною компетенцією, а й глибокими знаннями у відповідній галузі та галузі права. А також, з обов'язковим проведенням внутрішнього рецензування документа, з метою перевірки мовної та змістовної коректності.

2. Розробка та використання термінологічних стандартів, словників та глосаріїв, з метою забезпечення однозначності та єдності використання термінів, уникнення плутанини та кращому взаєморозумінню між фахівцями.

3. Уніфікація термінології, задля того, щоб переконатися, що ключові терміни використовуються послідовно та однозначно за текстом всього документа, а також за можливості, звіритися з уже існуючими українськими нормативними актами або міжнародними документами, що перекладені українською, для уніфікації термінології.

Крім того, авторами, задля уніфікації термінології, в попередньому дослідженні порушеної тематики було запропоновано термінологічну адаптацію та мовну еквівалентність деяких термінів МПЗЗС-72 [8].

Можна з упевненістю зазначити, що впровадження цих рекомендацій допоможе значно покращити якість українського тексту документа, зробити його чітким, однозначним і повністю відповідним нормам сучасної української літературної мови. У цьому аспекті також варто взяти до уваги, що якісний переклад нормативних актів є запорукою ефективного функціонування правової системи, належної імплементації міжнародного права та успішної інтеграції України в світову спільноту. Тому питання підвищення рівня перекладу нормативно правових актів міжнародного значення має бути пріоритетним на державному рівні.

Висновок. Проведене дослідження дає можливість підсумувати: аналіз перекладу Конвенції про Міжнародні правила запобігання зіткненню суден на морі 1972 року» укра-

Термін англійською мовою з тексту оригіналу	Термін з офіційного перекладу українською мовою	Пропозиції термінологічної адаптації українською мовою
sailing vessel	парусне судно	вітрильне судно [9]
vessel engaged in fishing	судно, зайняте ловлею риби	судно, що призначене для ловлі / вилову риби; судно, що здійснює ловлю / вилов риби
vessel not under command	судно, позбавлене можливості управлятися	судно, що позбавлене можливості управління / керування
vessel restricted in her ability to manoeuvre	судно, обмежене в можливості маневрувати	судно, обмежене в можливості маневрування
a vessel engaged in laying, servicing or picking up a navigation mark, submarine cable or pipeline	судно, зайняте постановкою, обслуговуванням або зняттям навігаційного знаку, прокладкою, оглядом або підняттям підводного кабелю або трубопроводу	судно, що здійснює укладання, обслуговування або зняття навігаційного знаку та обстеження або підняття підводного кабелю або трубопроводу
a vessel engaged in dredging, surveying or underwater operations	судно, зайняте днопоглиблювальними, океанографічними, гідрографічними або підводними роботами	судно, що виконує / здійснює днопоглиблювальні, океанографічні, гідрографічні або підводні роботи
a vessel engaged in replenishment or transferring persons, provisions or cargo while underway	судно, зайняте на ходу поповненням постачання або передачею людей, продуктів або вантажу	судно, що здійснює на ходу поповнення запасів або передачу людей, продовольства чи вантажу; судно, що на ходу здійснює поповнення постачання передачу продовольства чи вантажу або посадку людей
a vessel engaged in the launching or recovery of aircraft	судно, зайняте забезпеченням зльоту або прийманням літальних апаратів	судно, що забезпечує зліт або посадку літальних апаратів
a vessel engaged in mineclearance operations	судно, зайняте траленням мін	судно, що виконує / здійснює роботи з усунення мінної небезпеки
a vessel engaged in a towing operation such as severely restricts the towing vessel and her tow in their ability to deviate from their course	судно, зайняте такою буксирувальною операцією, яка значно обмежує можливість буксируючого і буксированого суден відхилитися від свого курсу	судно, що виконує/здійснює буксирувальну операцією, яка обмежує здатність буксирувального та буксированого судна відхилитися від курсу
vessel constrained by her draught	судно, скуте своєю осадкою	судно, що обмежене своєю осадкою

їнською мову демонструє нагальну потребу в удосконаленні процесу перекладу нормативних документів. Виявлені невідповідності мовним нормам сучасної української літературної мови значно знижують якість документа та є типовими для багатьох перекладів офіційних документів в Україні. Запровадження та дотримання наведених рекомендацій щодо системного усунення вжитку російнізмів, стилістичних невідповідностей та граматичних помилок є запорукою створення високоякісних, чітких та однозначних нормативних текстів, що відповідають усім вимогам сучасної української літературної мови та офіційно-ділового стилю. Це сприятиме не лише підвищенню рівня українського нормотворчого процесу, а й зміцненню позицій української мови у міжнародній правовій комунікації.

Перспективи подальшого вивчення заявленої проблеми вбачаємо в розробці пропозицій більш широкого ряду терміно-

логічної адаптації та мовної еквівалентності українських морських термінів.

Література:

1. Вебсайт Верховної Ради України Конвенція про Міжнародні правила запобігання зіткненню суден на морі 1972 року. Електронний ресурс URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_137#Text (дата звернення 01.02.2026 р.).
2. Convention on the International Regulations for Preventing Collisions at Sea, 1972. Електронний ресурс URL: <https://www.imo.org/en/About/Conventions/Pages/COLREG.aspx> (дата звернення 01.02.2026 р.).
3. Конституції України / Електронний ресурс URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 01.02.2026 р.).
4. Карабан В. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі та жанрово-стилістичні проблеми.

- Вінниця : Нова книга, 2002. 564 с. Електронний ресурс URL: https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/Karaban_2004_576.pdf (дата звернення 01.02.2026 р.).
5. Абабілова Н. Відтворення мови документів міжнародного права як перекладознавча проблема. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя*. Філологічні науки. 2017. Кн. 1. С. 113-116.
 6. Качур. І. Особливості перекладу міжнародних документів. Актуальні проблеми міжнародних відносин та міжнародного права: *матеріали Всеукраїнської наук. онлайн-конф. з міжнародною участю*, м. Київ, 29 жовтня 2020 р. / Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ: [Електронне видання], 2020. 247 с. 145-148. Електронний ресурс URL: https://fpmv.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/2020/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%96_%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B4%D0%B8_%D0%9C%D0%92%D0%9C%D0%9F/Materials-confer-KUBG-29_Oct_2020.pdf (дата звернення 01.02.2026 р.).
 7. Волошак М. Мовностилістичні поради лінгвістів, літературознавців, публіцистів. Київ : «Марія Волошак», 2025. 316 с.
 8. Шумило О., Россомаха О., Дідур Л. Термінологічна адаптація та мовна еквівалентність у міжнародних морських документах (на прикладі Конвенції COLREG 1972 р.). *Міжкультурна комунікація в контексті глобалізаційного діалогу : стратегії розвитку* : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. Одеса, 2025. С. 198-204.
 9. Кіріакіді М.В., Староселець В.В. Словник морських термінів : словник. Херсон : Олді+, 2024. 356 с.

Didur L. Non-Compliance with Language Norms and the Official-Business Style in Translations of Regulatory Documents (Based on the Example of the Convention on the International Regulations for Preventing Collisions at Sea, 1972)

Summary. The article presents a comprehensive linguistic analysis of deviations from the norms of contemporary Standard Ukrainian in official translations of international legal and regulatory documents. The empirical basis of the study is the current Ukrainian-language version of the Convention on the International Regulations for Preventing Collisions at Sea, 1972 (COLREGs), published on the official website of the Verkhovna Rada of Ukraine. The analysis reveals

systemic violations at the lexical, grammatical, syntactic, and stylistic levels. In particular, typical cases of calquing, unjustified use of foreign constructions, violations of euphony norms, redundancy (pleonasm), and inaccurate selection of terminological equivalents have been identified.

Special attention is paid to the issue of terminological inconsistency, which complicates the unambiguous interpretation of the provisions of the document and may cause difficulties in legal application. It is demonstrated that non-compliance with linguistic and translation standards in regulatory texts has not only linguistic but also legal consequences, affecting the effectiveness of professional communication in the maritime sector.

The aim of the study is to improve the quality of official translations by bringing them into compliance with the norms of contemporary Standard Ukrainian and the principles of terminological standardization. This is achieved through the identification and analysis of inconsistencies with linguistic norms and the requirements of the official business style in the Ukrainian translation of the Convention, as well as through the development of proposals and solutions for their elimination.

As a result, specific editing solutions for the identified problematic cases are proposed, and practical recommendations are formulated to ensure terminological accuracy, unambiguity, and stylistic consistency in translations of international documents. The findings can be applied in translation practice, particularly in adapting international legal texts to comply with the norms of Standard Ukrainian, in the standardization of sector-specific terminology, and in the training of maritime professionals.

Key words: language norms, contemporary Standard Ukrainian, official business style, russianisms, translation, maritime terminology, international documents.

Дата першого надходження статті до видання: 23.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 11.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 26.05.2026